

Francisco Fernández Ordóñez, ministre d'Afers Estrangers, abandona la política

D'esquerra a dreta o viceversa

Francisco Fernández Ordóñez va ser durant un temps l'esquerra de la dreta, per passar a ser, posteriorment, la dreta de l'esquerra. En altres paraules, mai no s'ha mogut del seu lloc. I el seu lloc ha estat sempre el poder, al servei de l'estat.

Tinc el dubte profund de ser l'esquerra de la dreta o la dreta de l'esquerra". Aquest dubte ha acompanyat la carrera política d'un home que ha ocupat càrrecs públics gairebé sense interrupció des de l'any 1968, temps durant el qual ha servit Franco, Carrero Blanco, Arias Navarro, Adolfo Suárez, Leopoldo Calvo-Sotelo i Felipe González. Però Francisco Fernández Ordóñez, Paco per als amics, és un home fidel. És casat amb Mari Paz, la seva promesa des que tenia quinze anys i única dona de la seva existència. Ella és, segurament, el component més estable de la seva vida.

Paco s'ha definit sempre com a socialdemòcrata i només té una lleialtat inviolable: la lleialtat a si mateix. Per això, per allà on ha passat ha sabut deixar una empremta personal, aquella empremta que el diferencia del col·lectiu del qual forma part, el singularitza i li estalvia de casar-se massa, políticament, amb ningú; i ho fa, no com a *outsider*, sinó com a professional. I amb la màxima discreció i eficàcia. A vegades, fins i tot ha aconseguit que tot un col·lectiu, posem per cas el PSOE, s'adapti a la seva manera de fer i de veure les coses, sense que ell hagi de fer cap procés d'adaptació. Potser per això, no ha donat mai la imatge de ser un polític ambiciós, ni grimpador, ni camaleó, sinó tot el contrari. La seva figura política traspuja serenitat, lucidesa, capacitat de tolerància política i, fins i tot, captiva. No en va és avui una de les persones que desperta més consens en el panorama polític espanyol, per sobre rivalitats partidistes. Paco surt per la porta gran i amb ovació.

AVANÇAR-SE ALS CANVIS

A banda l'eficàcia, cosa que ha demostrat amb escreix per allà on ha passat, potser una de les seves principals virtuts he

estat la coherència. Com ell diu: "No he alçat mai el puny, ni he alçat mai el braç". Això no significa que la seva activitat política s'hagi situat per sobre el bé i el mal, sinó que s'ha implicat a fons en projectes que ell ha cregut indispensables (Llei de Reforma Fiscal, Llei del Divorci, referèndum de l'OTAN, europeisme, etc.). Potser el fet de saber abandonar vaixells abans que s'enfonsin li ha permès esdevenir incombustible, sobretot si, a més, en alguns casos ha col·laborat a enfonsar-los. Poc abans de finalitzar el fraquisme, va militar en les files de l'oposició democràtica; poc abans de desaparèixer la UCD, va dimitir el càrrec de ministre, es va donar de baixa del partit i va entrar al PSOE poc abans de la victòria electoral del 1982. Preveure els canvis de la societat, avançar-s'hi, també és una virtut, sobretot quan s'és un home d'estat. A tall d'exemple, Paco ja era proatlantista dins el PSOE quan la majoria del partit encara deia "OTAN, d'entrada no".

La iniciació en la política d'estat, la va fer als passadissos de l'administració franquista. En 1968 va arribar a la secretaria tècnica del Ministeri de Finances, va passar per la sots-secretaria d'Economia Financera, i va acabar, el febrer del 1974, com a president de l'Institut Nacional d'Indústria (INI). Només s'hi va estar fins a l'octubre d'aquest mateix any. Va decidir de passar a les files de l'oposició socialdemòcrata i va arribar a fundar un petit partit d'aquesta ideologia.

AMB SUÁREZ, EL DIVORCI

Mort el dictador, Paco va arribar a la transició sent un home d'esquerra. D'entrada, opta per una breu etapa d'actuació en el sector privat, dedicat al bufet que comparteix amb dos amics més. Però la cosa pública el torna a cridar. Al 1976 s'integra en la comissió negociadora de l'oposició,

que estudia amb l'acabat de nomenar president Adolfo Suárez el procés de transformació democràtica. Un any després, ja és ministre de Finances del primer govern democràtic. Havia optat per ser l'esquerra de la dreta. I des de la seva posició, va emprendre la primera reforma fiscal del nou règim, amb què es va guanyar les simpaties de Suárez i del que llavors era l'oposició del PSOE, però només les d'una part d'UCD. En 1979, UCD renova victòria, però Paco no renova cartera. L'home fort del moment és Fernando Abril Martorell i qui controla el govern és el sector conservador. La defenestració d'Abril, pel

setembre del 1980, va acompanyada de la reincorporació al servei de Paco, aquest cop amb la cartera de Justícia. Des d'aquest ministeri, aconsegueix una de les seves victòries més conegudes: la Llei del Divorci, l'aprovació de la qual va més enllà d'una simple votació o signatura i que es converteix en símbol pràctic de la ruptura amb l'antic règim. Però Paco diu simplement que es tracta de la llei que la societat espanyola necessita.

Quan la UCD, ja amb Calvo-Sotelo, comença a fer aigües, cosa a què ell contribueix obrint alguna escletxa perquè l'aigua circuli millor, diu adéu. La seva carta de

dimissió arriba abans a la premsa que no al president del govern. És l'època en què diuen que a mig consell de ministres sortia a telefonar per informar un conegut diari madrileny, molt en voga encara avui, sobre l'evolució de les reunions.

De nou, doncs, cap al bufet privat. Però de nou, també, un nou invent per tenir un peu en l'activitat pública: el Partit d'Acció Democràtica. Va ser la seva plataforma per a entrar al PSOE. Havia decidit d'esdevenir la dreta de l'esquerra. I com a premi, després de la victòria socialista del 1982, la presidència del Banco Exterior de España, una excel·lent tribuna per a poder observar els primers passos de Felipe González en la *realpolitik*. L'executiu socialista encara era massa roig, no havia arribat al punt de pragmatisme necessari per fer lloc a un home realista com Paco.

AMB FELIPE, A L'OTAN

El seu moment va arribar al juliol del 1985 i va ser cridat pel company Felipe perquè fes entrar Espanya en l'OTAN, des de la cartera d'Afers Estrangers, una feina que Fernando Moran, el seu antecessor en el càrrec, no podia fer perquè s'havia quedat a l'esquerra de l'esquerra en el poder.

En un any ja havia recorregut 400 mil quilòmetres i havia visitat 63 països. Espanya va entrar a l'OTAN i a la Unió Europea Occidental, va restablir relacions diplomàtiques amb Israel, va signar un nou conveni de relacions amb els EUA i, durant el seu mandat, ha presidit la CE i ha participat en la mare de totes les guerres. No és una qüestió ideològica. De nou, és el que la societat necessitava. En aquesta darrera etapa, Paco s'ha allunyat voluntàriament de les intrigues internes de partit, i s'ha dedicat al ministeri i a les relacions exteriors. Semblava insubstituïble, però la salut ha dit prou. Ara reconeix que potser no ha fruit gaire de la vida, però està content perquè considera que ha complert el seu deure. La seva última victòria ha estat aconseguir que González s'apropi de nou a les seves tesis, és a dir, que el deixi plegar.

Paco torna a casa. Després de 24 anys al servei de l'estat, podrà descansar. Si és la dreta de l'esquerra o l'esquerra de la dreta, a hores d'ara, ja és igual, i més en els temps que vivim. Ell no és ideologia, és pràctica, possiblement ideologitzada, però sobretot pràctica. I per la pràctica serà conegut. Possiblement no escriurà les seves memòries, per massa extenses i perquè té poc temps. Segurament que tornarà a llegir Fernando Pessoa.

Pere Martí

